

**УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ
ПСИХОЛОГІВ ТА ПСИХОЛОГІВ ПРАЦІ (УАОППП)**



**ІНФОРМАЦІЙНИЙ
БЮЛЕТЕНЬ**

№ 5

БЕРЕЗЕНЬ 2010

e-mail: uaoppp@online.ua

ЗМІСТ

1. ВСТУПНЕ СЛОВО

2. НАУКОВІ ПОДІЇ В УКРАЇНІ

2.1. III Науково-практичний семінар «Психологія управління, організаційна психологія та психологія праці: сучасні проблеми та виклики» (м. Кам'янець-Подільський, 3–4 жовтня 2009 р.)

2.2. VII міжнародна науково-практична конференція з організаційної та економічної психології “Психологічні основи управління та організаційного розвитку в системі державної служби” (23-25 вересня 2010 року, м. Луцьк)

3. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО І НАУКОВІ ПОДІЇ ЗА КОРДОНОМ

3.1. Південно-східна Європейська регіональна конференція з психології (м. Софія, Болгарія, 30 жовтня-1 листопада 2009 р.)

3.2. Організаційна психологія і психологія праці в Італії.

3.3. Українсько-польський семінар «Психологічні аспекти інноваційних змін в організації та організаційного розвитку» (м. Київ, 20-24 жовтня 2010 р.)

4. СВЯТКОВІ ПОДІЇ В ЖИТТІ ОСЕРЕДКІВ УАОППП

125-річчя Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» та 10-річчя кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

4.1. Романовський О.Г. Славний ювілей провідного університету.

4.2. Романовський О.Г., Пономарьов О.С. Джерело кадрів національної еліти

5. ВНУТРІШНЬО-ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА УАОППП

6. НОВІ ВИДАННЯ, ПІДГОТОВЛЕНІ ЧЛЕНАМИ УАОППП

7. ФАХОВЕ ВИДАННЯ ВАК УКРАЇНИ

8. ВІТАННЯ ЧЛЕНІВ УАОППП ІЗ ЗАХИСТОМ КАНДИДАТСЬКИХ ДИСЕРТАЦІЙ

9. СВЯТКУВАННЯ УАОППП НОВОГО, 2010, РОКУ.

1. ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні колеги!

Перед Вами – черговий (№ 5) Інформаційний бюлетень Української асоціації організаційних психологів та психологів праці (УАОППП).

Цей номер Інформаційного бюлетеня містить інформацію про діяльність Української асоціації організаційних психологів та психологів праці у *другому півріччі 2009 р. та на початку 2010 р.*, а також включає *інформацію про найближчі події* в житті Асоціації.

Ви знайдете інформацію про **наукові події в Україні**, зокрема, про науково-практичний семінар в м.Кам'янець-Подільському, який відбувався у жовтні 2009 р., та про *VII міжнародну науково-практичну конференцію з організаційної та економічної психології* “Психологічні основи управління та організаційного розвитку в системі державної служби”, яка відбудеться *23-25 вересня 2010 року в м. Луцьку*.

Також в Інформаційному Бюлетені знайшли відображення **наукові події за кордоном**, до яких причетні члени УАОППП. Зокрема, представлено спогади членів Асоціації про участь в Південно-Східній Європейській регіональній конференції з психології в м. Софії (30 жовтня -1 листопада 2009 р.). Подано оголошення про українсько-польський семінар «Психологічні аспекти інноваційних змін в організації та організаційного

розвитку», який відбудеться у м. Києві, 20-24 жовтня 2010 р. Також представлено матеріали про стан розвитку організаційної психології в Італії (англійською мовою).

Спеціальну увагу приділено святкуванню 125-річчя Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» та 10-річчю кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», де працює осередок УАОППП.

Зроблено повідомлення про створення студентських відділень при осередках УАОППП.

Інформаційний бюлетень також включає інформацію про нові наукові видання, підготовлені членами УАОППП.

Інформаційний бюлетень містить також інформацію про вимоги до оформлення статей для фахового збірника ВАК України «Актуальні проблеми психології» т.1. «Соціальна психологія. Організаційна психологія. Економічна психологія».

Окрім того, Інформаційний бюлетень включає вітання членам УАОППП із захистом кандидатських дисертацій та інформацію про святкування членами Асоціації Нового, 2010 року.

Хочемо наголосити, що в контексті розширення міжнародних контактів УАОППП, Інформаційний бюлетень № 5 готувався одночасно у двох містах – м. Києві та м. Парижі, оскільки в різних містах та країнах знаходились члени редакційної колегії.

Зворотний зв'язок (ваші коментарі та рекомендації щодо матеріалів, які включені в Інформаційний бюлетень УАОППП та можливі напрямки вдосконалення Інформаційного бюлетеня УАОППП) надсилайте нам на нашу пошту та телефонуйте.

З повагою,

Карамушка Людмила, д-р психол. н., проф. - *головний редактор*;
Креденцер Оксана, к. психол. н. - *заступник головного редактора*;

Члени редакційної колегії:

Філь Олена, к. психол. н.

Федосова Ганна, к. психол. н.

Ковальчук Олександр

Терещенко Кіра

Івкін Володимир

м. Київ - м. Париж, березень 2010



2. НАУКОВІ ПОДІЇ В УКРАЇНІ

2.1 III Науково-практичний семінар «Психологія управління, організаційна психологія та психологія праці: сучасні проблеми та виклики» (м. Кам'янець-Подільський, 3–4 жовтня 2009 р.)



Л.М. Карамушка, О.А. Філь

Інститут психології ім. Г.С. Костюка АПН України

Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці

В.М. Федорчук, Т.В. Дуткевич,

В.М. Сич, О.В. Савицька, Т.В. Грубі, О.С.Толков, Д.І. Куриця

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

О.І. Бондарчук, В.І. Карамушка

Університет менеджменту освіти АПН України



3–4 жовтня 2009 р. у м. Кам'янець-Подільському відбувся III науково-практичний семінар «Психологія управління, організаційна психологія та психологія праці: сучасні проблеми та виклики». Семінар було організовано спільно лабораторією організаційної психології Інституту ім. Г.С. Костюка АПН України, Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка, Університетом менеджменту освіти АПН України та Українською Асоціацією організаційних психологів та психологів праці.

У семінарі взяло участь 20 учасників – працівники вищих навчальних закладів та інститутів післядипломної педагогічної освіти, наукові співробітники інститутів АПН України та аспіранти з м. Кам'янець-Подільського та м. Києва.

Метою науково-практичного семінару було обговорення актуальних проблем психології управління, організаційної психології і психології праці та плану подальшого співробітництва між підрозділами Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка, Університетом менеджменту освіти АПН України та Українською Асоціацією організаційних психологів та психологів праці.

На **відкритті** науково-практичного семінару виступили: проректор із науково-педагогічної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат психологічних наук, професор *В.М.Федорчук*; зав. лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, доктор психологічних наук, професор, президент Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці *Л.М. Карамушка*. Також були надіслано вітання з побажанням успішної роботи науково-практичного семінару *С.Д. Максименком* – академіком-секретарем відділення психології, вікової фізіології та дефектології АПН України, директором Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, доктором психологічних наук, професором.

На науково-практичного семінарі **виступили з науковими доповідями**: *Л.М. Карамушка*, зав. лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, доктор психологічних наук, професор, президент Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці (доповідь «Концепція психологічного забезпечення управління змінами в освітніх організаціях»); *О.І. Бондарчук*, зав. кафедри психології управління Університету менеджменту освіти АПН України, доктор психологічних наук, доцент (доповідь «Психологічні проблеми особистісного розвитку майбутніх освітян у процесі професійної підготовки у ВНЗ»); *В.І.Карамушка*, зав. кафедри фундаментальних та загальнофахових дисциплін

Університету менеджменту освіти АПН України, кандидат біологічних наук, доцент (доповідь «Сучасні виклики і розвиток організацій»); *О.А. Філь*, старший науковий співробітник лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, кандидат психологічних наук, доцент, голова Київського осередку Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці (доповідь «Психологічні проблеми розвитку конкурентоздатності освітніх організацій»); *В.М. Федорчук*, проректор із науково-педагогічної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат психологічних наук, професор (доповідь «Тренінгова підготовка спеціалістів із психології праці та управління»); *Т.В. Дуткевич*, зав. кафедри психології освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат психологічних наук, доцент (доповідь «Психологічна готовність учителів до управління загальноосвітніми школами»); *В.М. Сич*, зам. декана з наукової роботи факультету психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат психологічних наук, голова Кам'янець-Подільського осередку Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці (доповідь «Психологічні особливості організаційної поведінки та взаємодії персоналу»); *О.В. Савицька*, доцент кафедри психології праці і управління закладами освіти, кандидат психологічних наук (доповідь «Психологічний супровід професійної підготовки майбутніх психологів»); *Т.В. Грубі*, асистент кафедри психології освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (доповідь «Особливості вияву синдрому «професійного вигорання» у працівників податкової служби»); *О.С. Толков*, асистент кафедри психології праці і управління закладами освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (доповідь «Дослідження причин, що заважають ефективному введенню змін у вищій школі»); *Д.І. Куриця*, асистент кафедри психології праці і управління закладами освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (доповідь «Джерела виникнення професійного стресу в організаціях») та ін.

Увагу учасників науково-практичного семінару було сконцентровано на актуальних проблемах організаційної психології, психології управління та психології праці. Зокрема, активно та зацікавлено було обговорено такі питання: сучасні виклики та розвиток організацій; психологічне забезпечення управління змінами в системі середньої освіти; причини, що заважають ефективному введенню змін у вищій школі; психологічні проблеми особистісного розвитку освітян у процесі професійної підготовки; психологічні особливості забезпечення конкурентоздатності освітніх

організацій; психологічні особливості організаційної поведінки та взаємодії персоналу; психологічний супровід професійної підготовки майбутніх психологів; джерела професійного стресу та «професійного вигорання» та ін.



На **заключному засіданні** виступили: проректор з науково-педагогічної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат психологічних наук, професор *В.М. Федорчук*; зав. лабораторії організаційної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України, доктор психологічних наук, професор, президент Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці *Л.М. Карамушка*. Було обговорено результати роботи науково-практичного семінару, висловлено низку пропозицій та рекомендацій щодо подальшої розробки проблем із психології управління, організаційної психології та психології праці. Між учасниками семінару відбулась домовленість щодо подальшого співробітництва.

У ході роботи семінару було організовано цікаву культурну програму. Так, учасники семінару мали змогу побачити військово-історичну реконструкцію «Баталії під стінами Кам'янецької фортеці», присвячену визвольному руху під приводом Б. Хмельницького, що проходила в рамках військово-історичного міжнародного фестивалю “Terra Heroica – 2009”.

Також для учасників семінару була організована екскурсія в скельний монастир XI–XIII ст. в м. Бакота, де серед мальовничої природи вони змогли за неформальних обставин поділитися своїми науковими та професійними планами з однодумцями. Згодом відбулася дружня вечірня учасників семінару, де в затишній

атмосфері продовжилося обговорення проблем конференції, було встановлено нові наукові контакти, визначено нові напрями співробітництва між учасниками семінару.



Варто особливо наголосити, що проведення цього науково-практичного семінару стало можливим завдяки спільній результативній діяльності лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України та Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, яка триває більше 5 років і є прикладом успішної взаємодії між вищим навчальним закладом та науково-дослідною установою.



**2.2. VII міжнародна науково-практична конференція з
організаційної та економічної психології
“Психологічні основи управління та організаційного
розвитку в системі державної служби”
(23-25 вересня 2010 року, м. Луцьк)**

Волинський національний університет імені Лесі Українки, Волинський обласний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій спільно з Інститутом психології ім. Г.С. Костюка АПН України, лабораторією організаційної психології, Українською Асоціацією організаційних психологів та психологів праці (УАОППП), Центром організаційної та економічної психології проводять

**VII міжнародну науково-практичну конференцію
з організаційної та економічної психології**

**“Психологічні основи управління та організаційного розвитку
в системі державної служби”
(23-25 вересня 2010 року, м. Луцьк)**

На конференції планується робота за такими *напрямами*:

1. Сутність та основні напрями управління організаціями в системі державної служби та забезпечення їх організаційного розвитку.
2. Психологічні чинники та умови підвищення ефективності управлінської діяльності та організаційного розвитку в сфері державного управління.
3. Зміст, структура та психологічні складові управлінської компетентності керівників у системі державної служби.
4. Психологічна діагностика рівня розвитку управлінської компетентності керівників у системі державної служби.
5. Використання психологічних технологій для розвитку управлінської компетентності керівників в системі підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації керівних кадрів органів державного управління.
6. Психологічні особливості управління організаціями та забезпечення їх організаційного розвитку в різних соціальних сферах (промисловість, бізнес, освіта, охорона здоров'я тощо).

Основні форми роботи на конференції: пленарне засідання, тематичні сесії, майстер-класи. На пленарному засіданні передбачаються виступи до 30 хв., на тематичних сесіях – до 20 хв.

Робочі мови конференції: українська, російська, англійська. Матеріали конференції будуть видані до її початку.

Для участі у конференції необхідно до **31 травня 2010 року** подати до оргкомітету:

- заявку на участь;
- матеріали доповіді (тези) робочою мовою обсягом до 3 стор. у паперовому (2 примірники) й електронному вигляді;
- організаційний внесок у розмірі 350 грн. та копію квитанції про його оплату.

Організаційний внесок для участі у конференції включає: конференц-сумку, програму конференції; публікацію тез, 1 примірник збірника; сертифікат учасника конференції; забезпечення обладнанням для презентацій на конференції (мультимедійний проектор, кодоскоп, фліпчарт); канцелярське забезпечення; каву-брейк, екскурсійні програми (оглядова по м.Луцьку, замок Любарта, Зимненський монастир, поїздка на о.Світязь, музей-садиба Лесі Українки у с.Колодяжному та ін.).

Організаційний внесок перераховується на р/р 35421002001374 в УДК в м.Луцьк МФО 803014, код 20123360 (призначення платежу: участь у конференції). Банківську квитанцію про оплату оргвнеску просимо пересилати на тел./факс: (03322) 4-89-57 або електронною поштою (levkonია@mail.ru).

Для **членів УАОППП** організаційний внесок перераховується на р/р УАОППП № 26007858 в Київській філії "Полтава-банк" МФО 322562, код ЄДРПОУ 26297210 (призначення платежу: участь у конференції в м. Луцьк). Банківську квитанцію про оплату оргвнеску просимо пересилати на тел./факс: 8 044 288 07 19 або електронною поштою (uaopp@online.ua).

Проїзд, харчування та проживання учасники конференції оплачують самостійно.

Конференція буде проходити на базі Волинського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій (пр. Відродження, 24, м. Луцьк) та на базі табору «Гарт» ВНУ імені Лесі Українки (Шацький національний парк, о.Світязь). Поселення та реєстрація учасників конференції 23 вересня 2010 р. (8.00 – 10.00) за адресою: пр. Відродження, 24, м. Луцьк. Вартість проживання: м.Луцьк, готель: 1-місний номер – 200 грн; 1 місце у 2-місному номері – 120 грн; 1 місце у 3-місному номері – 90 грн; о. Світязь, база ВНУ "Гарт" – 150 грн).

Вимоги до оформлення матеріалів, які подаються до збірника.

Тези, що висвітлюють результати **теоретичного дослідження**, повинні включати такі блоки: 1) актуальність дослідження із теоретико-методологічним обґрунтуванням проблеми; 2) мета дослідження; 3) результати теоретичного аналізу проблеми; 4) висновки, що включають опис можливостей практичного використання отриманих результатів.

Тези, що висвітлюють результати **емпіричного дослідження**, повинні містити: 1) актуальність дослідження із теоретико-методологічним обґрунтуванням проблеми; 2) мета дослідження; 3) методика та організація дослідження; 4) результати дослідження; 4) висновки, що включають опис можливостей практичного використання отриманих результатів.

Назви та змістові блоки пишуться з абзацу і виділяються жирним шрифтом.

Перед текстом тез слід вказати: індекс УДК, їх назву, ініціали та прізвище автора, науковий ступінь, звання, посаду, установу. Для студентів та аспірантів додатково вказати прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника, його посаду та місце роботи.

Обсяг тез – до **3 сторінок** друкованого тексту. Електронна версія тез: формат *.doc та *.rtf. Шрифт Times New Roman, 14 кегль, через півтора інтервали; поля: зверху – 2 см, знизу – 2 см, ліворуч – 3 см, праворуч – 1,5 см. Паперова версія тез подається у двох примірниках, надрукованих на одній стороні аркуша білого паперу формату А4.

Заявка на участь у конференції, тези доповідей приймаються: а) кафедрою загальної та соціальної психології Волинського національного університету імені Лесі

Українки (м.Луцьк, вул. Потапова, 9, електронна пошта: levkonja@mail.ru); б) лабораторію організаційної психології Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України (01033 м. Київ, вул, Панківська 2, офіс 22, електронна пошта: uaorppp@online.ua). Тези можуть подаватися: 1) безпосередньо самим автором; 2) електронною поштою.

Інформація для контактів:

1) кафедра загальної та соціальної психології ВНУ імені Лесі Українки, Малімон Людмила Яківна (тел.: 050-860-58-52), Гавриловська Ксенія Петрівна (тел.: 099-029-21-65);

2) лабораторія організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України: Креденцер Оксана Валеріївна (тел.: 0506673344), Філь Олена Анатоліївна (тел.:0503589941),

Повідомляємо також, що окремо (за бажанням автора та додатковою оплатою) можна подати статтю до друку до фахового збірника, зареєстрованого постановою Президії ВАК України (№ 01-05/9 від 08.09.1999 р.), „Актуальні проблеми психології. Т.1. Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія” / За науковою ред. С.Д. Максименка, Л.М. Карамушки (інформація за тел.: (044) 288 07 19; т.моб.: 8 (050) 358 99 41, 8 (095) 607 96 27, 8 (050) 667 33 44; E-mail: uaorppp@online.ua.

Запрошуємо до участі в роботі конференції науковців, фахівців органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій, викладачів, докторантів, аспірантів, студентів-старшокурсників.

Сподіваємось, що під час роботи конференції Ви отримаєте можливість гармонійно поєднати власне професійне зростання, презентацію своїх наукових та творчих здобутків з відпочинком на чудовій Волинській землі, пізнанням її історії та культури, а також отримаєте задоволення від спілкування з зарубіжними та вітчизняними колегами!

3. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО І НАУКОВІ ПОДІЇ ЗА КОРДОНОМ

3.1. Південно-східна Європейська регіональна конференція з психології (м. Софія, Болгарія)

30 жовтня – 01 листопада 2009 року у м. Софія (Болгарія) відбулась Південно-східна Європейська регіональна конференція з психології.

За сприянням членів Виконавчої дирекції УАОППП була організована поїздка членів УАОППП на Конференцію. Безпосередню активну участь в її роботі взяли:

1. Карамушка Людмила Миколаївна
2. Філь Олена Анатоліївна
3. Дзюба Тетяна Михайлівна
4. Ніконорова Марина Анатоліївна
5. Галаган Лариса Василівна



Наші колеги відвідали різноманітні секції Конференції, представили результати своїх наукових досліджень на постерних та усних презентаціях, ознайомились з чудовою столицею Болгарії – м. Софія.



МОЇ СПОГАДИ ПРО БОЛГАРІЮ

Тетяна Дзюба
(Полтавський осередок УАОППП)



Південно-східна Європейська регіональна конференція з психології відбулася в старовинному Софійському університеті імені Клімента Охридського (Болгарії, м. Софія). Коли я вперше завітала до цієї будівлі, то першим моїм враженням стало відчуття своєрідного сплетіння вікових культурних та освітніх традицій цієї країни.

Не менш приємним видалося й те, що протягом кількох днів ми мали можливість відчувати дух психології, спілкуватися з колегами, які завітали до Софійського університету майже з усіх куточків світу.

Важливим моментом конференції була робота воркшопів, постерних сесій, адже такі форми роботи дають не лише можливість активного спілкування із закордонними колегами, а й сприяють обміну та народженню нових ідей. Все це справляє добре враження, а головне, стає поштовхом для нових відкриттів. Незабутнє враження залишилося від знайомства й виступу відомого професора економічної психології Michael Frese. Плідним було спілкування під час воркшопу з болгарським професором Iskro Kossev.

Вільний час було присвячено знайомству із Софією. Пішохідні прогулянки містом дали можливість побачити переплетіння сучасної та стародавньої болгарської культур.



Справжнє диво Болгарської архітектури – собор Олександра Невського, збудований царем-визволителем на честь загиблих під час русько-турецької війни російських воїнів. У сховищах цього собору є музей старовинних ікон. Коли потрапляєш в такі місця, починаєш відчувати щось особливе... Величчю це назвати не можна, але там охоплює наче якесь умиротворіння, тиша. Дуже дивно, але їхні собори зовсім не так розписані як наші. Їхній розпис багатий темними кольорами: малахітовим, коричневим, золотавим, синім, є трохи червоного, майже відсутній жовтий колір. Але незважаючи на це, все одно відчуваєш повну гармонію в собі, особливо коли стоїш у самому центрі храму.

Гарні враження залишилися від екскурсії до ще одного історичного міста Болгарії – Пловдіва. Відвідування етнографічного музею, мандрівка вулицями Пловдіва, знайомство з болгарською кухнею – ось не повний перелік усіх визначних місць, де довелося побувати.



Враження, які залишилися в мене від поїздки на наукову конференцію з психології до Софії, не просто яскраві та позитивні. Ця поїздка дала мені наснагу та величезне бажання працювати. Я вперше брала участь у роботі конференції подібного формату, тому отримала не просто багато позитивних вражень та наукових ідей з психології, але й

вкотре переосмислила важливість контактів подібного рівня. Формат конференції дозволив пересвідчитися в тому, що і мені, і, мабуть не буде сміливістю сказати, що і колегам з нашої делегації, такі наукові зустрічі відкривають нові можливості побачити сучасні тенденції психологічної науки, познайомитися з цікавими людьми і провідними фахівцями світової психології.

МОЇ СПОГАДИ ПРО БОЛГАРІЮ

Марина Ніконорова
(Кримський осередок УАОППП)



Враховуючи те, що поїздка на конференцію такого масштабу для мене була першою в житті, мої враження можна оцінити як «відчуття самого високого ступеню. У першу чергу хотілося б відмітити величезну допомогу членів оргкомітету від Інституту психології ім. Г.С. Костюка, лабораторії організаційної та економічної психології у підготовці документів, необхідних для виїзду за кордон, підготовці матеріалу для виступу на конференції, організацію матеріального (готель, харчування, тощо), наукового (участь у заходах конференції, знайомство з корифеями психологічної науки, тощо) та духовного клімату нашої невеликої групи. З боку Карамушки Л.М. та Філь О.А. відчувалась постійна дружня

підтримка, материнська турбота та професійний супровід нас, майбутніх науковців.

Сама конференція вразила своїми масштабами: представники з 38 країн світу, виступи видатних науковців. Теми і питання, які ними були розглянуті стосувалися майже всіх сфер психологічної науки: психологія сімейних стосунків, вікова психологія, психологія спорту, психологія старіння, організаційна психологія та інш. Відчувалося щире бажання поділитися своїми знаннями та науковими здобутками.

Постерні виступи також вражали своєю різноплановістю. Теми, які цікавили молодих науковців стосувалися багатьох областей психології: психологія виховання, соціальна психологія, психологія праці, організаційна психологія, конфліктологія, клінічна психологія, етно-психологія, тощо.

Господарі конференції демонстрували велику любов до своєї країни та гордість за її історичні здобутки.

Особисто для мене значимою подією була зустріч та спілкування з професором Майклом Фрезе, а його позитивна оцінка результатів моєї праці була ще одним підтвердженням актуальності обраного нами (моїм науковим керівником Карамушкою Л.М. та мною) напрямку дослідження.



Я вважаю, що такий досвід є безцінним. Хотілося б ще раз подякувати організаторам цієї поїздки.

У ЗБІРЦІ ТЕЗ КОНГРЕСУ БУЛИ ОПУБЛІКОВАНІ НАСТУПНІ МАТЕРІАЛИ:

1. Bondarchuk, O. Distinctive Manifestations of Burnout Behavioral Strategies used by Heads of Educational Institutions // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
2. Brukhovetska, O. Psychological conditions of Development of Comprehensive School Principals' Managerial Communication Competence // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
3. Dzuba, T. Gender-Related Aspects of managers' Competence to cooperate with Employees in Conflicts // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
4. Fedosova, G. Communication in Educational Organizations Undergoing Socio-Economic Changes // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009). Final Conference Program. – Bulgarian Journal of Psychology, 2009, issue 3-4. – P. 29): Abstracts of Conference (CD-ROM)
5. Fil, A. Development of Employees' Competitiveness in Organizations // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
6. Frantsev, A. Psychosemantic Determinants of Employees' Organizational Identity in a Private Commercial Business // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
7. Galagan, L. Specifics of a Selection of the Unemployed for Entrepreneurship Retraining // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)

8. Grubi, T. Factors Contributing to Burnout of Ukrainian State Tax Employees // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
9. Ivkin, V. Analysis of Educational Organization Employees' Ideas about Heads' Change Management // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
10. Karamushka, L., Fil. O., Mikhailenko, V. Development of Employees' Team-Work Competence in the Systems of State Service // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
11. Karamushka, L. Causes of Educational Organizations Personnel's Resistance to Organizational Change Making // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
12. Karamushka, T. Effects of Parents' Education on senior School Students' Career Orientations // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009). Final Conference Program. – Bulgarian Journal of Psychology, 2009, issue 3-4. – P. 37.
13. Kredentser, O. Distinctive Features of Entrepreneurs' Motivation in Trading Business. // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
14. Lebedeva, N. Correlation between Employees' Length of Service in Industrial and Commercial Organizations and levels of their Organizational Commitment // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
15. Lyubchuk, O. Value Orientations of Professional Self-Actualization in Students of Higher School of Management // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
16. Moskalyova, A. Distinctive features of Educational Organization Employees' Psychological Culture in the System of Post-Graduate Pedagogical Education //

SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009). Final Conference Program. – Bulgarian Journal of Psychology, 2009, issue 3-4. – P. 41.

17. Mykhailenko, V. Analysis of State Administration Employees' Management Teamwork Skills // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
18. Nikonorova, M. Causes of Conflicts Between Employees in Supermarkets // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
19. Osadcha, L. Distinctive Features of Psychological training of Heads of Agrarian Formations // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
20. Tereshchenko, K. Personnel's Ethnic Tolerance as a Part of Organizational Culture in Educational Organizations // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)
21. Tolkov, O. Investigation of Employees' Needs of Organizational Psychologists' Support of Change Implimentation at Institutions of Higher Education // SEERCP 2009: Southeastern Europe Looking Ahead – Paradigms, Schools, Needs, and Achievements of Psychology in the Region. South-East European Regional Conference of Psychology (Sofia, 30 October – 1 November 2009): Abstracts of Conference (CD-ROM)



3.2. Work and Organizational Psychology in Italy and Siplo (Italian Association of Work and Organizational Psychology) role

Education regarding work and organizational psychology, along with the whole university education, has been – and still is - changing a lot, during the past ten years, with the aim of meeting the needs of today's national and European society. At this time, in Italy, education is organized into a first cycle (1st degree in psychology sciences – three years length), a second cycle (2nd degree in psychology sciences – two years length) and a PhD (three years length). To complete education, after the 2nd cycle (five years in total) a mandatory one-year training is foreseen, allowing access to the national qualifying test and following registration to the national Association of psychologists.

Almost **15 universities** in Italy offer a 1st and 2nd cycle in psychology sciences to train work and organizational psychologists. A PhD in organizational psychology is also offered (Verona University), as well as other specific courses in work and organizational psychology PhD within the more traditional psychology PhD, in 10 different universities (Bologna, Turin, Trento, Milan Cattolica, Milan Bicocca, Pavia, Florence, Chieti, Bari, Rome “La Sapienza”). All PhD in work and organizational psychology foresee a specialization that is highly research-oriented, with an international guidance, creating permanent cooperation with university research centres abroad and receiving foreign students (PhD in organizational psychology of University of Verona), patronizing joint supervision thesis with other European countries.

Academic research groups (with a very good relationship with organizations and institutions, too) promote traditional and innovative subjects, approaching researches both qualitatively and quantitatively, trying to keep the focus on the dialogue among the different theoretical approaches. Traditional research fields such as assessment and recruiting, training, stress, socialization and career are

still gathering most attention by Italian researchers, while other fields are increasingly attracting scientific and professional interest. A special attention has recently been put on psychological well-being at work and its psycho-social risks, a subject especially promoted by recent Italian regulations, too. Studying new jobs and working methods has become topical, being them increasingly relevant aspects in an increasingly flexible society. Last, but not least, a special focus on innovation's psycho-social processes, a fundamental subject both in Europe and the rest of the world, scarcely studied by work and organizational psychology, if we compare it with technology and management.

Siplo (Italian Association of Work and Organizational Psychology) was founded in 1995 with the aim of promoting and developing WOP as a scientific and professional discipline.

The Association is a charter member of EAWOP and constantly cooperates with AIPTLF (*Association Internationale de Psychologie du Travail et des Organisations*) for which it organized, in Bologna in 2004, the XIII Work and Organizational Psychology Congress.

In 1997 SIPLO organized a first international seminary in Padova, inside the marvellous Palazzo del Bò, campus of one of the most ancient universities around the world (1222), focusing on future professional and research opportunities for work and organizational psychology in Italy and Europe, where several colleagues from Spain (José Maria Peirò), France (Claude Lemoine), Slovenia (Edvard Konrad) and Italy (Guido Sarchielli) have had the chance to discuss. This first seminary has been recorded in a monograph issue of *Risorsa Uomo - Rivista di Psicologia del lavoro e dell'organizzazione* (a journal with articles in Italian, English and French). From then on, work and organizational psychology in Italy and Europe has increasingly evolved both regarding research and education (only two degree courses were offered in Italy in 1985), while society itself has been increasingly asking psychology – and work psychology especially – to intervene.

Siplo has been organizing, since 1995 and every year, several activities at a national level, with the participation of work and organizational psychologists, mainly young professionals in their career's first years, and doctorate students. The association, in fact, sets itself up as a scientific and professional debating environment. It also organizes training activities (workshops and seminars) for the development of specific skills for professional psychologists, such as recruiting, training planning, career evolution, assessment and skill building.

The Association has been carrying out activities, during the last few years, about expertise-building among young professionals, such as a best graduation thesis prize in the work and organizational psychology field, carried out inside the Psychology Department of the University of Bologna, a “showcase a talent” prize for the best research project and for the best professional project, the “telemaco” project (professional coaching) and theme-based groups promoting in-depth theoretical and practical examinations regarding various work methods.

During the last national annual seminary, Siplo has proposed a reflection on: “work is changing, so is work psychology”, discussing new working methods and the answers proposed by work psychology. University education (national and European, represented by Prof. José Maria Peirò) and professional practice have exchanged views on the subject. Dialogue between research and professional practice is the association activity's target (like other European and international associations), proposing meeting and cooperation moments and environments.

(Передруковано із Інформаційного бюлетеня Дивізіону 1 Міжнародної Асоціації прикладної психології, 2009, № 2; за згоди редакції бюлетеня)

Submitted by:

Prof. Adalgisa Battistelli

Past-President Siplo

Verona University

Verona, Italy

(adalgisa.battistelli@univr.it)

The state and prospects of Work and Organizational Psychology in Italy

A survey was recently conducted (2008) on the state and prospects of the psychology professions in Italy with the support of the *Consiglio Nazionale dell'Ordine* (Italy's professional body of psychologists). The survey was conducted using a structured questionnaire and based on telephone interviews (CATI). It involved a sample of 1500 respondents representative of the present population of practitioner psychologists in Italy in relation to the main socio-demographic parameters (sex, age, geographic distribution, membership of the register of psychotherapists). Regardless of the general results (discussed elsewhere), this article focuses on findings specifically concerning the Work and Organisational Psychology (WOP) profession.

① **The state of the profession.** It can be estimated that, in Italy, approx 6% of all professional psychologists have chosen to work in “Work and Organisational” Psychology, while a further 6% work occasionally as consultants in this field. This is a sizeable minority of the professional community, and they number from 4,000 to 8,000 individuals in absolute figures (versus a total population of more than 70,000 practitioner psychologists). The activities performed by WOPs are fairly varied: occupations main relate to human resource management, training, organisational and services development, but they also include fields regarding communications, social and marketing research and performance appraisal. Professional satisfaction of WOPs is in line with that of other practitioner psychologists, while their salaries are greater (the highest in absolute terms, the average annual net income being 26,700 € vs. 17,800 € for Italian psychologists in general).

② **Prospects for the profession.** Expectations about the potential of WOP as a profession are particularly positive in Italy. The entire professional community generally agrees that WOP offers the greatest job opportunities in the near future (fig. 1).

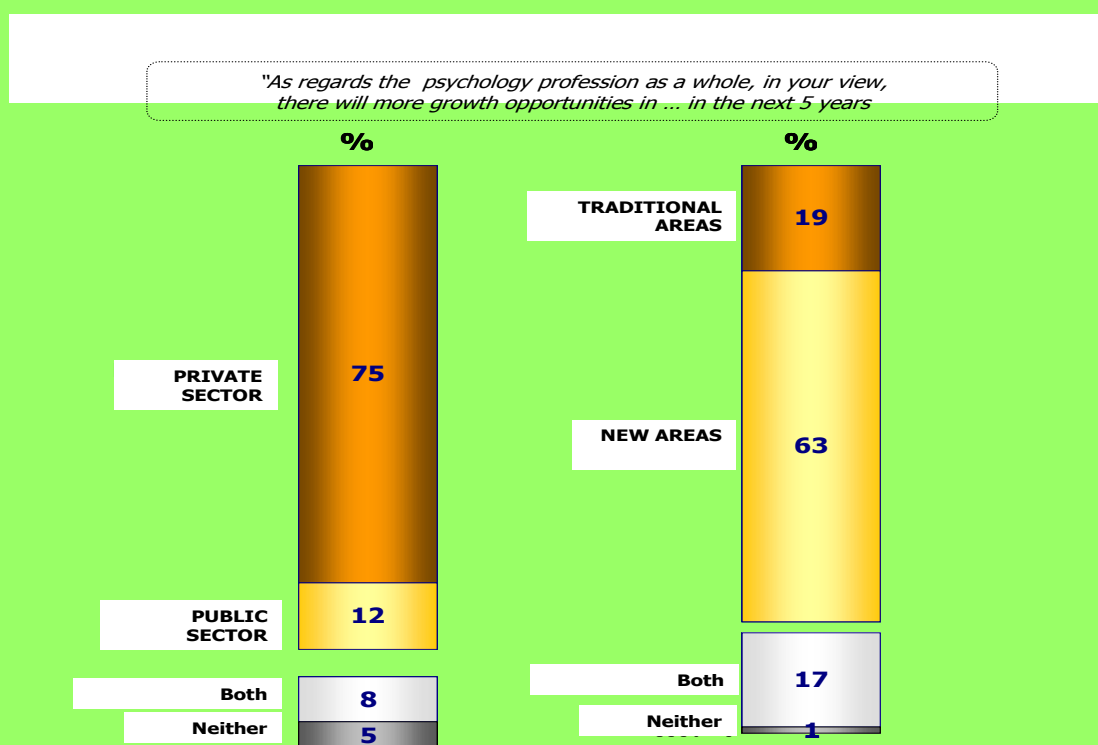
Figure 1 – Opportunities for the profession: potential of job areas (base: practitioner psychologists, n=1168)

"In which areas, from the ones that I'm about to read, out do you see more job opportunities for psychologists in the near future? And in which areas do you think there will be more risks for psychologists?"

			
	<i>Promising sectors</i>	<i>Risk sectors</i>	<i>Promising - risk</i>
	%	%	%
➤ work psychology	72	11	+61
➤ educational psychology	69	18	+51
➤ psychotherapy (private sector)	55	36	+19
➤ social/healthcare services	44	36	+8
➤ psychotherapy (public sector)	27	64	-37

③ **An opportunity/challenge for the profession.** These opportunities for WOPs also constitute a challenge. The professional possibilities envisaged by respondents are in sharp divergence with the areas in which the psychology professions have grown most in recent years. Indeed, when asked to imagine the future of their profession, Italian psychologists consider these opportunities to be associated more with the private sector (and not the public sector as in the recent past) and with new areas (rather than the more traditional ones) (fig.2).

Figure 2 – Opportunities for the profession: growth prospects (base: practitioner psychologists, n=1168)



In short, psychologists are well aware of the future opportunities for WOPs in Italy, provided that they are able to successfully negotiate the new contexts. It is therefore crucial to adopt a proactive attitude to the profession so as to produce practitioners capable of integrating WOP knowledge/expertise with the new demands being made by society and the labour market.

(Передруковано із Інформаційного бюлетеня Дивізіону 1 Міжнародної Асоціації прикладної психології, 2009, № 2; за згоди редакції бюлетеня)

Submitted by:

A. Claudio Bosio
 Psychology Faculty of the
 Catholic University of Milan
 Milan, Italy
 (claudio.bosio@unicatt.it)

3.3. Українсько-польський семінар «Психологічні аспекти інноваційних змін в організації та організаційного розвитку» (м. Київ, 20-24 жовтня 2010 р.)

20-24 жовтня 2010 р. в м. Києві відбудеться українсько-польський семінар «Психологічні аспекти інноваційних змін в організації та організаційного розвитку».

Підготовку семінару здійснює Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці, лабораторія організаційної психології Інституту психології ім. Г.С.Костюка АПН України та Університет м. Катовіце.

Керівники семінару – *проф. Людмила Карамушка та проф. Барбара Кожушнік*, члени координаційного комітету Дівізйону 1 «Організаційна психологія та психологія праці» Міжнародної Асоціації прикладної психології (International Association of Applied Psychology).

Семінар проводиться під патронатом Дівізйону 1 Міжнародної Асоціації прикладної психології (Division 1 International Association of Applied Psychology).

Перший польсько-український семінар відбувся 23-28 вересня 2009 р. в м. Катовіце, де було укладено Угоду про співпрацю між Інститутом психології ім. Г.С.Костюка АПН України та Університетом м. Катовіце.

Запрошуємо всіх бажаючих прийняти участь в семінарі.

Контактні телефони та електронна адреса **орґкомітету семінару**:
(044) 288-07-19; e-mail: uaoppp@online.ua

4. СВЯТКОВІ ПОДІЇ В ЖИТТІ ОСЕРЕДКІВ УАОППП

125-річчя Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

О. Г. Романовський

4.1. СЛАВЕТНИЙ ЮВІЛЕЙ ПРОВІДНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

В 2010 році Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» відзначає своє **125-річчя**. Він є найстарішим вищим навчальним закладом інженерного профілю в нашій країні. З самого моменту організації він посів помітне місце в науково-технічному, інтелектуальному і культурному житті України. В ньому працювали лауреат Нобелівської премії Л. Д. Ландау, всесвітньо відомі вчені – академіки М. М. Бекетов, П. П. Будников, А. К. Вальтер, А. М. Ляпунов, К. Д. Синельников, В. А. Стеклов, Г. Ф. Проскура, В. І. Атрощенко, А. С. Бережної, А. П. Філіпов, А. М. Підгорний. Засновником і першим ректором вузу став відомий вчений у галузі механіки й опору матеріалів професор В. Л. Кирпичов. Він же, до речі, згодом став організатором і ректором також Київського політехнічного.

Історія нашого університету була складною, він пережив кілька війн і революцій, змінював назви і структуру, однак завжди залишався вірним своєму призначенню – підготовці висококваліфікованих науково-технічних кадрів для промисловості. Його вченим, педагогам і випускникам належить вагомий внесок у розвиток вітчизняної і світової науки, техніки і культури, в науково-технічний і соціальний прогрес.

Основним принципом діяльності університету стала єдність освіти, науки і виробництва. Зміст підготовки завжди відповідає мінливим потребам суспільства і збагачується результатами наукових досліджень. Сьогодні НТУ «ХПІ» є одним з провідних науково-навчальних комплексів в системі вищої школи України. Це забезпечує високий рівень підготовки інженерних кадрів і наукових досліджень, високий рейтинг серед вищих навчальних закладів країни і широку популярність у світі. Тисячі його випускників працюють у більш як ста країнах світу. Плідні зв'язки університет підтримує сьогодні з десятками іноземних вищих навчальних закладів. З

багатьма здійснюються спільні наукові дослідження в самих сучасних напрямках науки і техніки.

В нашому університеті склалися і плідно працюють широко відомі далеко за межами країни наукові школи з фізики металів і напівпровідників, електричного приводу, азотного синтезу, тепломасообміну, промислової і медичної електроніки, кераміки і композитів, енергозбереження, інформаційних технологій, систем управління, технології жирів, органічних палив, турбінобудування, танкобудування, високоефективних технологій металообробки, технічної електрохімії, двигунів внутрішнього згоряння, механіки, фізики високих напруг, досліджень іоносфери тощо. Сьогодні тут формується молода наукова школа з філософії і психології освіти та соціального управління.

В структурі університету успішно функціонують науково-дослідні інститути "Молнія" та "Іоносфера". Їх унікальні експериментальні бази, як і науково-дослідний комплекс з дослідження процесів газодинаміки і теплофізики турбін при кафедрі турбінобудування постановами Кабінету міністрів визнані Національним надбанням України. Про високу значущість результатів наукової діяльності університету свідчить хоча б той факт, що тільки в 2009 році науковцями університету отримано три державні премії України, а за останні 10 років – їх близько п'ятнадцяти.

Навчальний процес в університеті ведуть *1322 науково-педагогічних працівників, в тому числі 133 доктори наук та професори, 715 кандидатів наук та доцентів*. Серед них 20 заслужених діячів науки і техніки та заслужених працівників вищої школи, 31 лауреат Державних премій України, 29 дійсних членів НАН України і галузевих академій.

Так сталося, що славесний ювілей університету співпав з **10-річчям створення в ньому кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами**. Вона стала першою і поки що єдиною в Україні кафедрою з такою чіткою цільовою спрямованістю психолого-педагогічної підготовки фахівців на управлінську діяльність. Створення кафедри стало своєчасною і гідною відповіддю університету на виклики часу, зумовлені кардинальними змінами, що відбулися в суспільно-політичній, соціально-економічній і духовно-культурній сферах нашого суспільства. Вони викликали нагальну необхідність посилення соціально-гуманітарної і управлінської підготовки інженерів, істотного підвищення їх професійної і соціальної компетенції, формування їх духовного світу і життєвих цінностей.

Завідувачем кафедри став проректор з науково-педагогічної роботи професор Олександр Георгійович Романовський, лауреат Державної премії України, академік Академії політичних наук, доктор педагогічних наук, фахівець з управління соціальними системами і педагогіки вищої школи. Автор понад 320 наукових праць, він видав також 9 поетичних збірників і обраний секретарем Спілки письменників Росії, став лауреатом престижної російської літературної премії. Разом з проф. О. С. Пономарьовим він розробив концептуальні засади діяльності й розвитку кафедри,

зосередивши увагу на психологічних засадах управлінської підготовки і формуванні професійної культури інженерів, на науковому, навчально-методичному та організаційному забезпеченні цих процесів.

Під керівництвом і за активної участі ректора університету проф. Л. Л. Товажнянського ними було розроблено і впроваджено у навчально-виховний процес дійсно інноваційну педагогічну концепцію формування національної управлінської гуманітарно-технічної еліти. Основні її положення викладено у двох книжках і обговорено на кількох авторитетних міжнародних наукових конференціях, де вони отримали одностайну підтримку і схвалення відомих вітчизняних та іноземних вчених. Концепція стала істотним внеском у теорію і практику педагогіки вищої технічної школи. Вона відкриває нові шляхи і можливості підвищення якості професійної підготовки фахівців, посилення рівня їх конкурентоспроможності на внутрішньому і зовнішньому ринках праці в умовах глобалізації.

Концепція постійно розвивається і удосконалюється, збагачується за рахунок результатів досліджень науковців кафедри у сфері як елітології, так і філософії та психології управління, педагогіки та етики управління, технології і культури управління соціальними системами. В рамках реалізації концепції відбулась перебудова системи соціально-гуманітарної освіти інженерів, розроблено і впроваджено 15 нових оригінальних авторських курсів з проблем їх психолого-педагогічної і управлінської підготовки.

З 2004 року кафедра здійснює підготовку фахівців з психології, а також магістрів з адміністративного менеджменту і педагогіки вищої школи. У 2008 році відбувся перший випуск бакалаврів, а у 2009 – спеціалістів і магістрів з психології. Державні екзаменаційні комісії одностайно відзначили високий науково-теоретичний рівень дипломних робіт випускників та їх безсумнівну прикладну значущість і доцільність впровадження в практику.

Орієнтацію навчального процесу і наукових досліджень кафедри на проблеми соціального управління підкріплюють дослідження і розробки за господарськими договорами з підприємствами регіону та органами місцевого самоврядування, виконанням держбюджетних тем. За результатами цих робіт науковцями і педагогами кафедри видано 5 підручників і 21 навчальний посібник з грифом Міністерства освіти і науки України, 11 монографій, 58 методичних посібників, опубліковано понад 900 наукових статей. Серед них підручники «Логіка» (В. Г. Кремень, С. М. Пазиніч, П. П. Резніков, О. Г. Романовський, Л. Л. Товажнянський), «Філософія управління» (В. Г. Кремень, С. М. Пазиніч, О. С. Пономарьов – два видання), «Логіка для інженерів» (В. М. Бабаєв, С. М. Пазиніч, О. С. Пономарьов), «Філософія досягнення успіху» (О. Г. Романовський, В. Є. Михайліченко), «Філософія. Логіка. Етика. Естетика» (В. О. Лозовой, С. М. Пазиніч, О. С. Пономарьов).

Користуються попитом навчальні посібники «Педагогіка управління» (Л. Л. Товажнянський, О. Г. Романовський, О. С. Пономарьов, З. О. Черваньова), «Проблеми

формування особистості лідера» (О. Г. Романовський, В. М. Бабаєв, О. С. Пономарьов), «Ділова бесіда» (Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. Романовський, О. С. Пономарьов), «Введение в философию управления» (Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. Романовський, О. С. Пономарьов), «Основы педагогики высшей школы» (Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. Романовський, О. С. Пономарьов, З. О. Черваньова), «Основы управленческих технологий» (Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. Романовський, О. С. Пономарьов, О. А. Ігнатюк), «Основы этики управління» (С. О. Заветний, О. С. Пономарьов, С. М. Пазиніч) та інші.

Кафедра проводить міжнародні наукові конференції з філософії і психології освіти «Кримські педагогічні читання», «Переяславська Рада і гармонізація українсько-російських відносин» та «Простір літератури і розвиток східнослов'янської цивілізації». Істотну роль в духовному розвитку студентства відіграють і регулярні поетичні фестивалі «Колокольный звон пасхальный», які організуються за ініціативи О. Г. Романовського.

На базі кафедри видається щоквартальний науково-практичний журнал «Теорія і практика управління соціальними системами», затверджений ВАК України як фахове видання з філософії, педагогіки і психології. Його авторами виступають як відомі вітчизняні та іноземні вчені, так і аспіранти й докторанти. Видаються періодичний збірник наукових праць «Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти», збірники матеріалів конференцій.

Організація навчально-виховного процесу і його науково-методичне забезпечення сприяють залученню студентів до наукових досліджень, результатами яких стають їх курсові й дипломні роботи, публікації в наукових виданнях і виступи на наукових конференціях.

Якість підготовки психологів забезпечує науково-педагогічний склад кафедри. До навчально-виховного процесу залучаються відомий фахівець з генетичної психології д.б.н. проф. Л. О. Атраментова, д.б.н. проф. В. А. Друзь, д.м.н. проф. І. К. Сосін, д-ри пед.н. проф. О. Е. Коваленко, Л. С. Нечепоренко, В. О. Тюріна, д-ри психол.н. проф. О. С. Кочерян, Б. Л. Гульман і Т. Б. Хомуленко, д-ри н.держ.упр. проф. В. М. Бабаєв і О. І. Крюков, д-р філософії проф. С. М. Пазиніч, д.е.н. проф. М. М. Гуревичов, проф. О.С. Пономарьов, З. О. Черваньова і В. Є. Михайличенко. Їх науковий рівень, ерудиція, загальна і професійна культура забезпечують високий особистісний авторитет серед студентів і сприяють якісному навчанню.

4.2. ДЖЕРЕЛО КАДРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕЛІТИ

В житті системи освіти України 2010 рік **знаменує низку ювілеїв.**

Відзначає своє 125-річчя і Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», найстаріший вищий технічний начальний заклад країни. З моменту створення він є невід'ємною частиною науково-технічної, інтелектуальної і культурної історії нашої країни. В ньому працювали лауреат Нобелівської премії Л. Д. Ландау, всесвітньо відомі вчені – академіки М. М. Бекетов, П. П. Будников, А. К. Вальтер, А. М. Ляпунов, К. Д. Синельников, В. А. Стеклов, Г. Ф. Проскура, В. І. Атрощенко, А. С. Бережной, А. П. Філіпов, А. М. Підгорний. Організація вузу була обумовлена бурхливим розвитком промисловості регіону. Його засновником і першим ректором був відомий вчений-механік професор В. Л. Кирпичов, який згодом, у 1898 став організатором і ректором і Київської політехніки.

Університет пройшов складний шлях, змінював назви і структуру, але завжди залишався вірним своєму призначенню – забезпеченню економіки висококваліфікованими науковими та інженерними кадрами. Тисячі його вчених і педагогів, сотні тисяч випускників зробили гідний внесок у розвиток вітчизняної і світової науки і техніки, культури і освіти, були активними учасниками і творцями науково-технічного і соціального прогресу.

Основоположний принцип діяльності університету – єдність освіти, науки і виробництва. Навчання відповідає мінливим потребам суспільства і збагачується досягненнями науки. Новітні результати досліджень негайно включаються в навчальні курси, стають надбанням нових поколінь фахівців. Сьогодні НТУ «ХПІ» – один з провідних науково-навчальних комплексів системи вищої освіти України, що забезпечує йому вагомі досягнення в підготовці інженерних кадрів і наукових дослідженнях, високий рейтинг і провідні позиції серед вузів країни, широку популярність у світі. Він зберіг свій інтелектуальний потенціал і плідно розвивається умовах ринку.

Тут склалися і плідно працюють відомі далеко за межами країни 25 наукових шкіл з фізики металів і напівпровідників, електричного приводу, азотного синтезу, тепломасообміну, енергозбереження, кераміки і композитів, промислової і медичної електроніки, інформаційних технологій, систем управління, технології жирів, органічних палив, турбінобудування, танкобудування, високоефективних технологій

металообробки, технічної електрохімії, двигунів внутрішнього згорання, механіки, фізики високих напруг, досліджень іоносфери Землі тощо.

Потенціал університету визначають науково-дослідні інститути "Молнія" та "Іоносфера". Їх унікальні експериментальні бази, як і науково-дослідний комплекс з вивчення газодинамічних і теплофізичних процесів в турбомашинах при кафедрі турбінобудування постановами Кабінету Міністрів України визнані Національним надбанням держави.

В 2008 році науковцям університету присуджені 2 Державні премії в галузі науки і техніки та премія Президента України для молодих вчених, в 2009 році отримано ще 3 державні премії.

В університеті працюють 1322 науково-педагогічних працівників, в тому числі 133 доктори наук та професори, 715 кандидатів наук та доцентів. Серед них 20 заслужених діячів науки і техніки та заслужених працівників вищої школи, 31 лауреат Державних премій України, 29 дійсних членів НАН України і галузевих академій.

Ювілей університету співпав з **10-річчям створення кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами** – першої єдиної в Україні кафедри з такою чіткою цільовою спрямованістю психолого-педагогічної підготовки фахівців. Вона стала гідною відповіддю університету на виклик часу і кардинальну суспільно-політичну, соціально-економічну і духовно-культурну трансформацію нашого суспільства, на необхідність посилення соціально-гуманітарної і управлінської підготовки інженерів, підвищення рівня їх соціальної компетенції і духовного розвитку.

Кафедру організував і очолив проректор з науково-педагогічної роботи професор *Олександр Георгійович Романовський*, нині лауреат Державної премії України, академік Академії політичних наук, доктор педагогічних наук. Він – відомий фахівець з управління соціальними системами, педагогіки вищої школи, психології, політології і філософії, має понад 320 наукових праць. Талановита людина, він видав поетичних збірників, обраний секретарем Спілки письменників Росії і активно опікається формуванням і розвитком духовного світу студентів на засадах загальнолюдських цінностей. Автори статті розробили концептуальні засади діяльності й розвитку кафедри, зосередивши увагу на посиленні психологічних основ управлінської підготовки і формування професійної культури інженерів, на науковому, навчально-методичному та організаційному її забезпеченні.

Разом з ректором проф. Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИМ нами було розроблено і впроваджено у навчально-виховний процес інноваційну педагогічну концепцію

формування національної управлінської гуманітарно-технічної еліти. Основні її ідеї викладено у двох книжках і обговорено на кількох авторитетних міжнародних наукових конференціях, де вони отримали одностайну підтримку і схвалення учасників. Концепція є істотним внеском у теорію і практику вітчизняної педагогіки вищої технічної школи і відкриває нові обрії у підвищенні якості професійної підготовки фахівців і забезпеченні їх належної конкурентоспроможності в умовах інноваційного типу світового розвитку. Вона постійно розвивається і удосконалюється на основі досвіду її реалізації і з урахуванням результатів активних наукових досліджень науковців кафедри як власне з елітології, так і з філософії і психології управління, педагогіки і етики управління, технології і культури управління соціальними системами. На основі концепції відбулась перебудова системи соціально-гуманітарної підготовки інженерів, розроблено і впроваджено 15 нових оригінальних авторських курсів з проблем їх психолого-педагогічної і управлінської складової цієї підготовки.

З 2004 року кафедра веде підготовку бакалаврів, спеціалістів і магістрів з психології, а також підготовку магістрів з адміністративного менеджменту і педагогіки вищої школи. У 2008 році відбувся перший випуск бакалаврів, а у 2009 – спеціалістів і магістрів з психології. Державні екзаменаційні комісії одностайно відзначили надзвичайно високий науковий рівень дипломних робіт випускників та їх безсумнівну практичну значущість.

Чітка орієнтація навчального процесу і наукових досліджень кафедри на управління соціальними системами підкріплюється виконанням робіт за господарськими договорами і держбюджетними темами. За їх результатами науковцями і педагогами кафедри підготовлено і видано *5 підручників і 21 навчальний посібник з грифом Міністерства освіти і науки України, 11 монографій, 58 методичних посібників, опубліковано понад 900 наукових статей.*

Визнання набули «Педагогіка управління» (Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. РОМАНОВСЬКИЙ, О. С. ПОНОМАРЬОВ і З. О. ЧЕРВАНЬОВА), «Проблеми формування особистості лідера» (О. Г. РОМАНОВСЬКИЙ, В. М. БАБАЄВ, О. С. ПОНОМАРЬОВ), «Ділова бесіда в системі управлінських технологій» (Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. РОМАНОВСЬКИЙ і О. С. ПОНОМАРЬОВ), «Введение в философию управления» (Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. РОМАНОВСЬКИЙ і О. С. ПОНОМАРЬОВ, видана також в Румунії англійською і румунською мовами).

Популярності набули «Основы педагогики высшей школы» (Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. РОМАНОВСЬКИЙ, О. С. ПОНОМАРЬОВ і З. О. ЧЕРВАНЬОВА) і «Основы

управленческих технологий» (Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, О. Г. РОМАНОВСЬКИЙ, О. С. ПОНОМАРЬОВ і О. А. ІГНАТЮК), «Основи етики управління» (С. О. ЗАВЕТНИЙ, О. С. ПОНОМАРЬОВ, С. М. ПАЗИНІЧ).

Видано підручники з грифом МОН України «Логіка» (В. Г. Кремень, С. М. Пазиніч, П. П. Резніков, О. Г. Романовський, Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ), «Філософія управління» (В. Г. Кремень, С. М. Пазиніч, О. С. Пономарьов; вийшло два видання), «Логіка для інженерів» (В. М. Бабаєв, С. М. Пазиніч, О. С. Пономарьов), «Філософія досягнення успіху» (О. Г. Романовський, В. Є. Михайліченко), «Філософія. Логіка. Етика. Естетика» (В. О. Лозовой, С. М. Пазиніч, О. С. Пономарьов).

Кафедра і особисто її завідувач проф. О. Г. Романовський є ініціатором проведення 5 традиційних міжнародних наукових конференцій з філософії і психології освіти «Кримські педагогічні читання», а також «Переяславська Рада і гармонізація українсько-російських відносин» та «Простір літератури і розвиток східнослов'янської цивілізації». Істотну роль в духовному розвитку студентства відіграють і регулярні поетичні фестивалі «Колокольный звон пасхальный», які організуються за ініціативи О. Г. Романовського.

На базі кафедри видається щоквартальний науково-практичний журнал *«Теорія і практика управління соціальними системами»*, затверджений ВАК України як *фахове видання* з філософії, педагогіки і психології. Авторами його публікацій виступають як відомі вітчизняні та іноземні вчені, а й молоді вчені, аспіранти і докторанти. Видаються також періодичний *збірник наукових праць «Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти»*, збірники матеріалів конференцій. Готується до друку колективна монографія «Формування психологічної готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності»

Системний підхід до організації навчально-виховного процесу і його науково-методичного забезпечення сприяє залученню студентів до наукових досліджень і підвищенню якості їх курсових і дипломних робіт. Більшість студентів мають змогу публікувати результати своїх досліджень в наукових виданнях і виступати на наукових конференціях. Дехто з них навіть отримує патенти на винаходи.

Якість підготовки психологів забезпечує *науково-педагогічний склад*: відомий фахівець з генетичної психології д.б.н. проф. Л. О. Атраментова, д.б.н. проф. В. А. Друзь, д.м.н. проф. І. К. Сосін, д-ри пед.н. проф. О. Е. Коваленко, Л. С. Нечепоренко, В. О. Тюріна, д-ри психол.н. проф.. О. С. Кочерян, Б. Л. Гульман і Т. Б. Хомуленко, д-ри н.держ.упр. проф.. В. М. Бабаєв і О. І. Крюков, д-р філософії проф. С. М. Пазиніч,

д.е.н. проф. М. М. Гуревичов, проф. О.С. Пономарьов, З. О. Черваньова і В. Є. Михайличенко.

Кафедра педагогіки і психології управління соціальними системами Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» є колективним членом Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці з 2008 року. Головою якого є ***Романовський Олександр Георгійович***, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами, проректор по науково-педагогічній роботі Національного технічного університету "ХПИ". Заступником голови осередку є ***Васильєва Ірина Геннадіївна***, старший викладач кафедри педагогіки та психології управління соціальними системами.

Виконавча Дирекція УАОППП вітає:

Колектив Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» - з **125 річним ювілеєм !!!**

Кафедру педагогіки і психології управління соціальними системами Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» - з **10-річчям ювілеєм !!!**

Зичимо нових творчих успіхів та звершень!!!



5. ВНУТРІШНЬО-ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА УАОППП

Створення при УАОППП студентських відділень

Шановні колеги!

Повідомляємо, що Виконавчою дирекцією на зборах членів УАОППП було прийняте рішення про створення студентських відділень при місцевих осередках.

Для членів студентських відділень УАОППП, які вчасно сплачують щорічні внески, діє система пільг та знижок (наприклад, знижки на участь в конференціях УАОППП, на публікації, на придбання літератури тощо). Окрім того, Виконавча Дирекція УАОППП зобов'язується продовжувати інформаційне забезпечення щодо розвитку організаційної психології, психології праці та економічної психології в Україні та за кордоном, підтримувати професійні зв'язки з психологічною спільнотою, сприяти виконанню дипломних робіт з даного напрямку.

Виконавча дирекція УАОППП запрошує всіх студентів до психологічної спільноти.

Для студентів передбачається пільгове членство – 100 грн. на рік без вступних внесків. За умови вступу видається також 2 посвідчення та сертифікат.

Просимо всіх голів міських осередків, а також керівників та викладачів ВНЗ сприяти створенню студентських відділень та вступу студентів до УАОППП.

З повагою, Виконавча Дирекція УАОППП!

6. НОВІ ВИДАННЯ, ПІДГОТОВЛЕНІ ЧЛЕНАМИ УАОППП

Пропонуємо до вашої уваги нові наукові видання, підготовлені членами УАОППП:

1. Психологія діяльності організацій в умовах соціально-економічних змін (на матеріалі освітніх організацій): монографія. / За наук. ред. Л.М. Карамушки. – К.: «Педагогічна думка», 2008. – 192 с.



В монографії розкрито теоретико-методологічні основи дослідження психологічних особливостей ефективної діяльності організацій в умовах соціально-економічних змін (поняття про організації та їх основні функції; психологію управління змінами як актуальний напрямок досліджень в сфері організаційної психології). Розглянуто мету, завдання, методику та організацію дослідження особливостей діяльності освітніх організацій в умовах соціально-економічних змін; оцінку персоналом освітніх організацій впливу соціально-економічних змін на зміни в освітніх організаціях та основних причин введення змін, а також причин, які заважають успішному введенню змін та обумовлюють виникнення опору змінам).

Детально проаналізовано психологічні чинники, які впливають на ефективність управління змінами в освітніх організаціях – особливості діяльності команд по введенню змін в освітніх організаціях, особливості спілкування в процесі введення змін та вияву підприємницької поведінки у персоналу освітніх організацій в процесі введення змін, національно-етнічні зміни в процесі діяльності освітніх організацій.

Подано оцінку працівниками освітніх організацій організаційних та психологічних умов підвищення ефективності управління змінами в освітніх організаціях, а також умов підвищення ефективності управління змінами в освітніх організаціях.

Монографію розраховано на керівників та працівників організацій, організаційних психологів, викладачів та слухачів інститутів післядипломної освіти, науковців, а також усіх, хто цікавиться проблемами діяльності організацій в умовах соціально-економічних змін.



На фото авторський колектив (зліва направо):

Ковальчук Олександр Сергійович, Креденцер Оксана Валеріївна, Терещенко Кіра Володимирівна, Філь Олена Анатоліївна, Карамушка Людмила Миколаївна, Бондарчук Олена Іванівна, Федосова Ганна Леонідівна, Івкін Володимир Миколайович.

Дана монографія є першим в Україні науковим виданням, в якому представлені результати емпіричних досліджень психологічних проблем діяльності організацій в умовах соціально-економічних змін.

Монографія підготовлена в рамках виконання наукового проекту лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України „Психологічні основи ефективної діяльності організацій в умовах соціально-економічних змін” (2005-2007 р.р.).

Керівник авторського колективу та науковий редактор монографії доктор психологічних наук, професор Людмила Миколаївна Карамушка є ініціатором розвитку в Україні психології управління змінами в організації.

Автори монографії є співробітниками лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, члени Виконавчої Дирекції Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці (УАОППП).

Монографія може бути використана керівниками та працівниками організацій, організаційними психологами, викладачами та слухачами інститутів післядипломної освіти, науковцями, а також усіма, хто цікавиться проблемами діяльності організацій в умовах соціально-економічних змін.

Зміст монографії

ВСТУП

ЧАСТИНА 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН

Розділ 1. Поняття про організації та їх основні функції

- 1.1. Сутність організацій, їх соціально-економічні та соціально-психологічні функції
 - 1.2. Роль менеджерів в забезпеченні ефективного управління організаціями
 - 1.3. Персонал як основа ефективної діяльності організації
 - 1.4. Основні підходи та принципи аналізу діяльності організацій в сучасних умовах
- Висновки

Розділ 2. Психологія управління змінами як актуальний напрямок досліджень в сфері організаційної психології

- 2.1. Стан розробки психології управління змінами в зарубіжній організаційній психології
 - 2.2. Актуальні напрямки досліджень з психології управління змінами у вітчизняній організаційній психології
 - 2.3. Предмет та основні завдання психології управління змінами
 - 2.4. Загальний дизайн та методи проведення досліджень в психології управління змінам
- Висновки

ЧАСТИНА 2. ОЦІНКА ПЕРСОНАЛОМ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЗМІН В ОРГАНІЗАЦІЯХ ТА ОСНОВНИХ ПРИЧИН ОПОРУ ЗМІНАМ

Розділ 1. Мета, завдання, методика та організація дослідження особливостей діяльності освітніх організацій в умовах соціально-економічних змін

- 1.1. Мета, завдання, гіпотеза та етапи дослідження
 - 1.2. Організація та етапи дослідження
- Висновки

Розділ 2. Оцінка персоналом освітніх організацій впливу соціально-економічних змін на зміни в освітніх організаціях та основних причин введення змін

- 2.1. Оцінка персоналом освітніх організацій впливу соціально-економічних змін на зміни в освітніх організаціях
 - 2.2. Оцінка персоналом освітніх організацій основних ініціаторів введення змін
 - 2.3. Оцінка персоналом освітніх організацій мотивів введення змін
 - 2.4. Взаємозв'язок між оцінкою персоналом освітніх організацій впливу соціально-економічних змін на зміни в освітніх організаціях та організаційно-професійними і соціально-демографічними характеристиками персоналу
- Висновки

Розділ 3. Оцінка персоналом освітніх організацій причин, які заважають успішному введенню змін в освітніх організаціях та обумовлюють виникнення опору змінам

- 3.1. Оцінка персоналом освітніх організацій причин, які заважають успішному введенню змін в освітніх організаціях
 - 3.2. Взаємозв'язок між оцінкою персоналом освітніх організацій причин неуспішного введення змін в освітніх організаціях та організаційно-професійними і соціально-демографічними персоналу
 - 3.3. Оцінка персоналом освітніх організацій міри опору введенню змін в організації
 - 3.4. Оцінка персоналом освітніх організацій причин опору введенню змін в освітніх організаціях
 - 3.5. Взаємозв'язок між оцінкою персоналом освітніх організацій причин опору введенню змін в освітніх організаціях та організаційно-професійними і соціально-демографічними характеристиками персоналу
- Висновки

ЧАСТИНА 3. ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Розділ 1. Особливості діяльності команд по введенню змін в освітніх організаціях

- 1.1. Аналіз наявного досвіду персоналу освітніх організацій щодо діяльності команд по введенню змін
 - 1.2. Аналіз власного досвіду персоналу освітніх організацій щодо діяльності команд по введенню змін
- Висновки

Розділ 2. Особливості спілкування в процесі введення змін в освітніх організаціях

- 2.1. Аналіз основних форм спілкування, які використовуються для введення змін в системі середньої та вищої освіти
 - 2.2. Вплив введення змін в організації на спілкування в системі середньої та вищої освіти
 - 2.3. Особливості використання інноваційних форм спілкування в системі середньої та вищої освіти
 - 2.4. Вплив організаційно-професійних та соціально-демографічних чинників на особливості спілкування в організації в процесі введення змін
 - 2.5. Дослідження взаємозв'язку усвідомлення впливу змін на спілкування в організації та організаційно-професійних та соціально-демографічних характеристик персоналу системи середньої та вищої освіти
- Висновки

Розділ 3. Особливості оцінки значущості вияву підприємницької поведінки у персоналу освітніх організацій в процесі введення змін

- 3.1. Характеристики підприємницької поведінки, необхідні для керівників та працівників в процесі введення змін в освітніх організаціях
 - 3.2. Види змін в освітніх організаціях, для яких необхідно виявляти підприємницьку поведінку. Основні типи працівників освітніх організацій щодо необхідності вияву підприємницької поведінки в процесі введення різних видів змін
 - 3.3. Взаємозв'язок між типами працівників освітніх організацій за необхідністю прояву підприємницької поведінки в процесі введення різних видів змін та їх організаційно-професійними та соціально-демографічними характеристиками.
- Висновки

Розділ 4. Врахування національно-етнічних змін в процесі діяльності освітніх організацій

- 4.1. Аналіз змін в громадянській ідентичності персоналу освітніх організацій
- 4.2. Особливості ставлення персоналу освітніх організацій до політичних та національно-етнічних змін
- 4.3. Типи ставлення персоналу освітніх організацій до політичних та національно-етнічних змін
- 4.4. Вплив організаційно-професійних та соціально-демографічних чинників на ставлення персоналу освітніх організацій до політичних та національно-етнічних питань

ЧАСТИНА 4. ОЦІНКА ПЕРСОНАЛОМ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ ВПЛИВУ ЗМІН НА ПРОФЕСІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ПРАЦІВНИКІВ

Розділ 1. Вплив змін в освітніх організаціях на розвиток особистості персоналу освітніх організацій

- 1.1 Вплив змін в освітніх організаціях на розвиток особистості керівників освітніх організацій
 - 1.2. Порівняльний аналіз впливу змін на особистісний розвиток менеджерів та персоналу освітніх організацій в системі середньої та вищої освіти
 - 1.3. Вплив організаційно-професійних та соціально-демографічних чинників на оцінку персоналом освітніх організацій впливу змін в організації на особистісний розвиток персоналу
- Висновки

ЧАСТИНА 5. ОЦІНКА ПРАЦІВНИКАМИ ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЙ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ТА ПСИХОЛОГІЧНИХ УМОВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ОСВІТНІХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Розділ 1 Оцінка персоналом освітніх організацій психологічних умов підвищення ефективності управління змінами в освітніх організаціях

- 1.1. Потреба персоналу освітніх організацій в психологічному забезпеченні введення змін в освітніх організаціях
 - 1.2. Потреба персоналу освітніх організацій в психологічному забезпеченні на різних етапах введення змін в освітніх організаціях
 - 1.3. Форми роботи організаційних психологів для здійснення психологічної підтримки в процесі введення змін в освітніх організаціях
 - 1.4. Взаємозв'язок між потребою персоналу в психологічному забезпеченні введення змін в освітніх організаціях та організаційно-професійними та соціально-демографічними характеристиками персоналу
- Висновки

ДОДАТКИ

2. Карамушка Л. М., Дзюба Т. М. Психологія управління конфліктами в організації (на матеріалі діяльності освітніх організацій): монографія / Л. М. Карамушка. - К. : Наук, світ, 2009. - 268 с.



У монографії розкрито психологічні основи управління конфліктами в організації. Показано роль конфліктів у життєдіяльності освітньої організації та управлінській діяльності керівника. Виділено соціально-психологічні чинники, які зумовлюють виникнення конфліктів у процесі взаємодії менеджерів освіти з персоналом освітньої організації. Проаналізовано специфіку взаємодії менеджерів освіти в умовах конфлікту.

Детально досліджено рівень сформованості психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії в умовах конфлікту. Виявлено низку чинників, які впливають на її становлення та належать до таких рівнів: макрорівня (місце розташування навчального закладу), мезорівня (тип навчального закладу), мікрорівня (стать, вік, стаж управлінської діяльності менеджерів).

Представлено зміст і структуру технології формування психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом організації в умовах конфлікту та здійснено аналіз результатів її експериментального впровадження у практику післядипломної педагогічної освіти.

Монографія розрахована на науковців, викладачів вищої школи та системи післядипломної освіти, менеджерів і персонал організацій, організаційних психологів, студентів вищих навчальних закладів та слухачів інститутів післядипломної освіти, а також на всіх, хто цікавиться сучасним станом розробки проблеми психологічних основ управління конфліктами в організації.

Зміст монографії

ПЕРЕДМОВА

Розділ 1. ВЗАЄМОДІЯ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ З ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ КОНФЛІКТУ ЯК ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

- 1.1. Сутність взаємодії та її особливості в умовах конфлікту
- 1.2. Психологічні особливості взаємодії менеджерів освіти з персоналом в умовах конфлікту
- 1.3. Зміст і структура психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту
- Висновки до розділу 1

Розділ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ ДО ВЗАЄМОДІЇ З ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ КОНФЛІКТУ

- 2.1. Методика та організація констатувального етапу дослідження
- 2.2. Рівень сформованості психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту
 - 2.2.1. Особливості сформованості когнітивного компонента психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту.
 - 2.2.2. Особливості сформованості операційного компонента психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту.
 - 2.2.3. Особливості сформованості особистісного компонента психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту
 - 2.2.4. Загальна характеристика рівня сформованості психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту.
- 2.3. Система чинників становлення психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту
 - 2.3.1. Взаємозв'язок між психологічною готовністю менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту та місцем розташування освітньої організації.
 - 2.3.2. Взаємозв'язок між психологічною готовністю менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту і типом загальноосвітнього навчального закладу
 - 2.3.3. Взаємозв'язок між психологічною готовністю менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту та їх статтю
 - 2.3.4. Зв'язок між психологічною готовністю менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту та їх віком
 - 2.3.5. Взаємозв'язок між психологічною готовністю менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту та стажем їх управлінської діяльності
- Висновки до розділу 2

Розділ 3. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ ДО ВЗАЄМОДІЇ З ПЕРСОНАЛОМ В УМОВАХ КОНФЛІКТУ

- 3.1. Мета, завдання та організація формувального етапу дослідження .
- 3.2. Основні компоненти технології формування психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту

3.3. Результати експериментального впровадження технології формування психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту.

3.3.1. Аналіз рівня сформованості психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту

3.3.2. Аналіз міри задоволеності очікувань менеджерів освіти щодо семінару-тренінгу та оцінка ефективності семінару-тренінгу в цілому...

Висновки до розділу 3

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

ЛІТЕРАТУРА

ДОДАТКИ

Додаток А. Методики для вивчення психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту

Додаток Б. Зміст семінару-тренінгу «Формування психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту» та основні інтерактивні методи і техніки для його проведення

Додаток В. Методики для визначення ефективності «Технології формування психологічної готовності менеджерів освіти до взаємодії з персоналом в умовах конфлікту»...

ПІСЛЯМОВА

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯКІ ПРЕДСТАВЛЯЮТЬ АВТОРИ

7. ФАХОВЕ ВИДАННЯ ВАК УКРАЇНИ



Шановні колеги!

**Запрошуємо Вас до публікації статей
у фаховому збірнику ВАК України
“Актуальні проблеми психології”: Т.1.
*“Організаційна психологія. Економічна
психологія. Соціальна психологія”***

У збірці представлено роботи, що стосуються широкого кола проблем економічної, організаційної та соціальної психології.

Розраховано на фахівців, для яких проблеми економічної, організаційної та соціальної психології становлять науковий та практичний інтерес.

Останній випуск збірника № 24 вийшов в грудні 2009 року.
Пропонуємо ознайомитись з його змістом.

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Карамушка Л.М. Оцінка персоналом особливостей організаційного розвитку освітніх організацій

Гульбс О.А. Психологічні особливості моделювання управління інноваційною діяльністю професорсько-викладацького складу ВНЗ

Івкін В.М. Аналіз мотиваційного компонента психологічної готовності менеджерів освіти до управління змінами в освітніх організаціях

Терещенко К.В. Використання мультикультурного підходу в процесі організаційного розвитку

Федосова Г.Л. Діагностичний інструментарій для дослідження чинників ділового спілкування в умовах організаційного розвитку

Філь О.А. Аналіз традиційних підходів до дослідження проблеми організаційного розвитку

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ

Андреєва І.А. Чинники формування відданості організації у персоналу банківських установ у сучасних соціально-економічних умовах

Гордієнко Н.В. Особливості ставлення працівників районних (міських) методичних кабінетів до вдосконалення їх психологічної компетентності

Козубай Н.Ф. Аналіз рівня професійного стресу та копінг-стратегій для його подолання менеджерів будівельних організацій

Куриця А.І. Лідер та лідерство в організації

Лагодзінська В.І. Аналіз психологічних труднощів підприємців у процесі підготовки та здійсненні ділових переговорів

Ліплянська О.В. Аналіз основних підходів до вивчення плинності персоналу в організаціях

Нежинська О.О. Особистісна готовність керівників загальноосвітніх навчальних закладів до впровадження гендерного підходу в навчально-виховний процес

Овдієнко І.М. Зміст і структура семінару-тренінгу «Психологічна підготовка керівників загальноосвітніх навчальних закладів до взаємодії зі шкільною психологічною службою»

Сингаївська І.В. Зростання психологічної компетентності керівника освітньої організації у процесі підвищення кваліфікації

Фадєєва М.В. Технологія формування позитивного іміджу загальноосвітнього навчального закладу

Філь О.А., Шишук І.Л. Психологічні особливості розвитку соціально-психологічного клімату на швейному підприємстві

Хенкіна Т.Д. Особливості організації психологічного забезпечення профвідбору абітурієнтів ВНЗ МВС

ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Єроніна С.В. Роль сім'ї в економічній соціалізації дітей старшого дошкільного віку

Креденцер О.В. Аналіз психологічної готовності підприємців до професійної діяльності як чинник розвитку підприємницьких організацій

Сербова О.В. Проблема інтеграції дітей із обмеженими фізичними можливостями в економічний простір

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Анищенко О.О. До проблеми психологічного реагування жінок на виявлені ускладнення вагітності

Борисюк А.С. Спеціально організоване професійно-орієнтоване навчання в системі фахової підготовки майбутніх медичних психологів
Денисюк Л.М. Соціально-психологічні передумови функціонування системи ціннісних орієнтацій студентів
Карамушка В.І. Особливості ускладненої поведінки неповнолітніх, пов'язаної з віктимними факторами
Карамушка Л.М., Терещенко К.В. Аналіз типів ставлень українців та росіян в Україні до національно-етнічних питань
Кононенко С.А. Системний підхід і ціннісна сфера: теорія рівнів існування К. Грейвза
Король О.Ф. Специфіка соціально-психологічних механізмів ціннісно-орієнтованої регуляції міжособистісної взаємодії співробітників в організації виробничої сфери
Мороз С.М., Куш І.П. Психосоціальні аспекти реабілітації інвалідів з різною соматичною патологією
Пісоцький О.П. Основні напрямки досліджень когнітивного стилю особистості у психології
Чепельєва Н.О. Особистісні чинники «емоційного вигорання» викладачів вищих навчальних закладів

III НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР «ПСИХОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ, ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ВИКЛИКИ»

(м. Кам'янець-Подільський, 3–4 жовтня 2009 р.)

Карамушка Л.М., Філь О.А., Федорчук В.М., Дуткевич Т.В., Сич В.М., Савицька О.В., Грубі Т.В., Толков О.С., Куриця Д.І., Бондарчук О.І., Карамушка В.І. III науково-практичний семінар «Психологія управління, організаційна психологія та психологія праці: сучасні проблеми та виклики» (м. Кам'янець-Подільський, 3–4 жовтня 2009 р.)

Карамушка Л.М. Дизайн дослідження та діагностичний інструментарій для вивчення психологічних особливостей організаційного розвитку

Бондарчук О.І. Психологічні проблеми особистісного розвитку майбутніх освітян у процесі професійної підготовки

Грубі Т.В. Особливості вияву синдрому «професійного вигорання» у працівників Державної податкової служби України

Карамушка В.І. Сучасні виклики і розвиток організацій

Куриця Д.І. Джерела виникнення професійного стресу у працівників організацій

Савицька О.В. Психологічний супровід професійної підготовки майбутніх психологів
Сич В.М. Закономірності становлення організаційної поведінки та ефективної взаємодії персоналу

Толков О.С. Дослідження причин, що заважають продуктивному впровадженню змін у вищій школі

Філь О.А. Психологічні особливості забезпечення конкурентоздатності освітніх організацій

МІЖНАРОДНЕ СПРОБІТНИЦТВО

Карамушка Л.М., Терещенко К.В., Філь О.А., Івкін В.М. Участь членів Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці у польсько-українському семінарі «Проблеми та виклики психології праці та організаційної психології в Польщі та Україні»

Бондарчук А.И., Толоцкая Н.Ю. Влияние рефлексивности педагога и студентов на преодоление барьеров их взаимодействия

Детальніше з фаховим збірником ВАК України можна ознайомитись в центральних бібліотеках України та в бібліотеці УАОППП за адресою: м. Київ, вул. Паньківська, б.2, к № 22

Наступне видання збірника № 25 планується на травень-червень 2010 р.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СТАТЕЙ ДЛЯ ФАХОВОГО ЗБІРНИКА ВАК УКРАЇНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ» Т.1. «СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПСИХОЛОГІЯ. ЕКОНОМІЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

Статті до збірника подаються відповідно до вимог, що відображені у Постанові Президії ВАК України № 7-06/1 від 15 січня 2003 року (із зразками оформлення статей можна ознайомитися в *лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України* (к. № 22).

Адреса: м. Київ, вул. Паньківська, б.2, к № 22 .

Прийом статей та консультації щодо оформлення матеріалів проходять в к. № 22.

тел. (044) 288-07-19, 8-050-358-99-41

Відповідно до постанови Президії ВАК України № 7-06 /1 від 15 січня 2003р. при підготовці статей до фахового збірника слід дотримуватися таких вимог:

I. Наукова стаття оформляється за таким планом:

1. *Постановка проблеми* - відображаються такі позиції:

- постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми і на які спирається автор;
- у вираженні невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття;
- формування мети статті (постановка завдання; можуть також зазначатися об'єкт, предмет, гіпотеза дослідження).

2. *Методика та організація дослідження*.

3. *Результати дослідження та їх обговорення* (У випадку теоретичної статті розділ має назву «Результати теоретичного аналізу проблеми»).

4. *Висновки*:

- основні висновки дослідження;
- перспективи подальших досліджень.

5. *Список використаної літератури*:

- література оформляється відповідно до вимог ВАКу.

Наголошуємо на тому, що названі структурні розділи статті зазначаються безпосередньо в статті по тексту (прописними буквами, посередині).

II. Перед кожною статтею подається *анотація українською мовою*, яка складається за такою формою:

- назва статі, прізвище та ініціали автора;
- інформація про актуальність дослідження, його мету, використані методи та методики, отримані результати, висновки
- 3-5 ключових слів.

Викладення матеріалу в анотації повинно бути стислим і точним. Належить використовувати синтаксичні конструкції, притаманні мові ділових документів, уникати складних граматичних зворотів, необхідно використовувати стандартизовану термінологію, уникати маловідомих термінів і символів. Обсяг анотації – до 1000 знаків.

III. Анотація англійською мовою *готується редакцією збірника на основі української анотації*.

IV. Для аспірантів при поданні статті в збірник *обов'язковою є рекомендація наукового керівника* щодо доцільності публікації статі (у довільній формі).

V. До редакції подаються *електронна й паперова* версії статті.

1. Електронна версія подається до редакції у форматах *.doc та *.rtf. Шрифт Times New Roman, 14 кегль, через півтора інтервали; поля: зверху - 2 см; знизу - 2 см; ліворуч - 3 см; праворуч - 1,5 см, папір - А-4.
2. Перед основним текстом вказати ініціали та прізвище автора, установу.
3. До статі також додається *довідка про автора* (вказуються ініціали та прізвище автора, установа, посада, науковий ступінь та наукове звання, контактний телефон та контактна адреса).

Обсяг статті – від 12 сторінок.

8. ВІТАННЯ ЧЛЕНІВ УАОППП ІЗ ЗАХИСТОМ КАНДИДАТСЬКИХ ДИСЕРТАЦІЙ

Ми щиро вітаємо наших колег із захистом дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук (спеціальність 19.00.10 – організаційна психологія):

1. **Бондаревська Ірина Олегівна** „Психологічні особливості генерної ідентичності жінок-майбутніх менеджерів” (науковий керівник – доктор психологічних наук, професор Карамушка Л.М.);
2. **Тополенко Оксана Олександрівна** „Формування психологічної готовності керівників закладів середньої освіти до прийняття управлінських рішень” (науковий керівник – доктор психологічних наук, професор Карамушка Л.М.);

Захисти відбулися 16 та 17 грудня 2009 в Інституті психології ім. Г.С. Костюка АПН України.



9. СВЯТКУВАННЯ УАОППП НОВОГО, 2010, РОКУ

Особливою подією в житті членів Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці стало святкування Нового року, яке відбулося 25 січня 2009 року у затишній атмосфері кафе “Світлиця”. У святкуванні взяли участь близько 30-ти членів Асоціації та гостей з різних регіонів України.



Під час святкування з вітаннями виступили представники різних організацій м. Києва та областей. Зокрема, з вітальним словом від викладачів Університету менеджменту освіти АПН України виступили завідувачка кафедрою психології управління цього закладу, доктор психологічних наук, професор Олена Іванівна Бондарчук та завідувач кафедрою загальнофахових та фундаментальних дисциплін, кандидат біологічних наук, доцент Віктор Іванович Карамушка. Нових перспектив та подальшого розвитку в Новому році побажала завідувачка кафедрою

психології Національного технічного університету України “КПІ”, кандидат психологічних наук, доцент Олена Василівна Винославська.

Особливу вдячність та побажання успіхів учасники свята висловили на адресу Президента Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці, завідувачки лабораторії організаційної психології Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України, доктора психологічних наук, професора Людмили Миколаївни Карамушки. Гості згадали непростий шлях розвитку Асоціації, значні досягнення як Асоціації в цілому, так і окремих її членів. З вітальними словами від Полтавського осередку виступила кандидат психологічних наук Тетяна Михайлівна Дзюба, від Кам'янець-Подільського осередку – Тамара Валеріївна Грубі.

Зі словами вдячності виступили аспіранти Людмили Миколаївни Карамушки, а також колишні аспіранти та здобувачі, що недавно захистили кандидатські дисертації під її керівництвом.



Особливу невимушену атмосферу свята створювали Дід Мороз та Снігуроньки, яких представляли співробітники лабораторії організаційної психології О.С. Ковальчук, О.А. Філь та О.В. Креденцер. Програма

вечора включала захоплюючі конкурси, де учасники змагалися в командах, парах та індивідуально. Переможці цих конкурсів отримали призи. Свято супроводжувалось різноманітною танцювальною програмою



Протягом святкування присутні з захопленням слухали пісні під гітару у виконанні аспіранта кафедри психології Національного технічного університету України “КПІ” С.А. Кононенка. У цілому свято дало можливість присутнім отримати задоволення від спілкування, краще пізнати один одного, відволіктися від повсякденних проблем. Учасники покидали затишний зал з радісним настроєм та бажанням і далі продовжувати цю новорічну традицію.



УАОППП

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

№ 5
Березень 2010

УКРАЇНА

УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ПСИХОЛОГІВ ПРАЦІ
ВУЛ. ПАНЬКІВСЬКА, 2
КИЇВ-01033
(E-MAIL: LKARAMA01@yahoo.co.uk
uaoppp@online.ua)

(ТЕЛ. + 38 044 288 07 19; FAX. + 38 044 288 07 19)
МОБ. ТЕЛ. 8 (095) 607 96 27

[HTTP://WWW.UAOWP.IATP.ORG.UA](http://WWW.UAOWP.IATP.ORG.UA)

E-MAIL: UAOPPP@ONLINE.UA

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Карамушка Людмила, д-р психол. н., проф. - *головний редактор*;
Креденцер Оксана, к. психол. н. - *заступник головного редактора*;

Члени редакційної колегії:

Філь Олена, к. психол. н.

Федосова Ганна, к. психол. н.

Ковальчук Олександр

Терещенко Кіра

Івкін Володимир